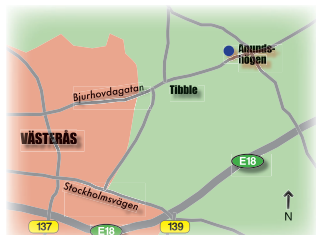

FORNGUIDEN

**VÄST-
MANLAND**

Publicerad i september 2008.
Ansvarig utgivare: Mikael Jägerbrand.
Författare: Mikael Jägerbrand
Mer info: www.fornguiden.se

Så hittar du hit

Sväng av E18 vid avfart 137, kör 1,5 km, sväng till höger i rondellen. Kör 3,5 km, sväng till vänster.

Fakta

Fornminne nr: RAÄ 431,
Västerås socken, Västmanland.
Diameter: 64 – 68 m.
Höjd: 9,2 m.
Inträde: Gratis.

Historik

400-talet

Fram till omkring år 400 fanns ett hus på platsen där högen nu står.

900-talet

En död hövding/kung bränns på marken och täcks av ett stenröse. Högen byggs sen med grästorvor.

1667

Anundshögen finns med i en lista över fornminnen i Västmanland.

1788

Några drängar försöker plundra graven och gräver sönder dess spetsiga topp.

1920

Arkeologen Sune Lindqvist dokumenterar högen.

1932

Stenskeppen restaureras och man reser alla kullvällta stenar.

1971

Högen restaureras genom att man fyller igen ett stort plundringshål.

1988

Amatörforskare flygfotograferar området och studerar stenskeppen.

1998

Arkeologer gör den första utgrävningen. Man gör dock bara ett litet provschakt.

2008

Arkeologer undersöker området med markradar och upptäcker en rad gropar.

SVERIGES STÖRSTA. Anundshögen är nästan 70 meter i diameter vilket gör den till den största i Sverige.

ANUNDS- HÖGEN

Anundshögen är Sveriges största gravhög och syns på flera kilometers håll.

Det är inte förrän du är på plats som du förstär riktigt hur stor Anundshögen egentligen är.

Den är ca 68 meter i diameter vilket är mer än dubbelt så stort som de flesta andra storbögar.

Ändå kan den ursprungligen ha varit ännu större eftersom den skadades 1788 då två yngre män grävde sig ner i högen för att lägga beslag på gravgömmen. De båda männen greps men Anundshögen ändrade utseende för alltid. Men den är ändå fortfarande mer än nio meter hög.

Forskarna har debatterat i årtal om hur högen fått sitt namn.

Vissa menar att det kommer från Ynglingasagans kung Bröt-Anund som levde på 600-talet medan andra tror att någon under medeltiden har lånat namnet Anund från den runsten som finns på platsen.

Högen nämns första gången i skriftliga källor redan på 1300-talet men det är först 1667 som det blir spännande. Då skriver prästen Jonas Holstenius i ett brev att "säg en Konungh medh det namnet eller en Jätte der liggia begrafwen".

I många år var man osäkra på högens datering och det fanns gissningar på allt från 1000 f Kr, 500 e Kr och 1000 e Kr.

Men 1998 grävdes ett provschakt fem meter in i högen. Då hittade man rester av ett hus under högen

Utsikten från högen under vintern.

som daterats till ca 200-400 e Kr. Själva högen har en form som gör att man nu tror att den är byggd på 900-talet. Vid provgrävningen upptäckte man att det i mitten av den stora torv/jord-högen finns ett stort stenröse som är 37 meter i diameter och 4,5 meter högt. Det är mitt inne bland de stenarna som den begravda personen ligger begravd. Arkeologen Peter Bratt har räknat ut att högen innehåller 20 000 kubikmeter och att det skulle ta 250 personer mer än fyra månader att bygga den stora högen.

En annan arkeologisk undersökning gjordes 2006 men slutade i fiasko. Det man trodde var någon typ av rituellt dike visade sig vara ett staket från början av 1900-talet.

Mikael Jägerbrand

Högen är omringad av fornminnen

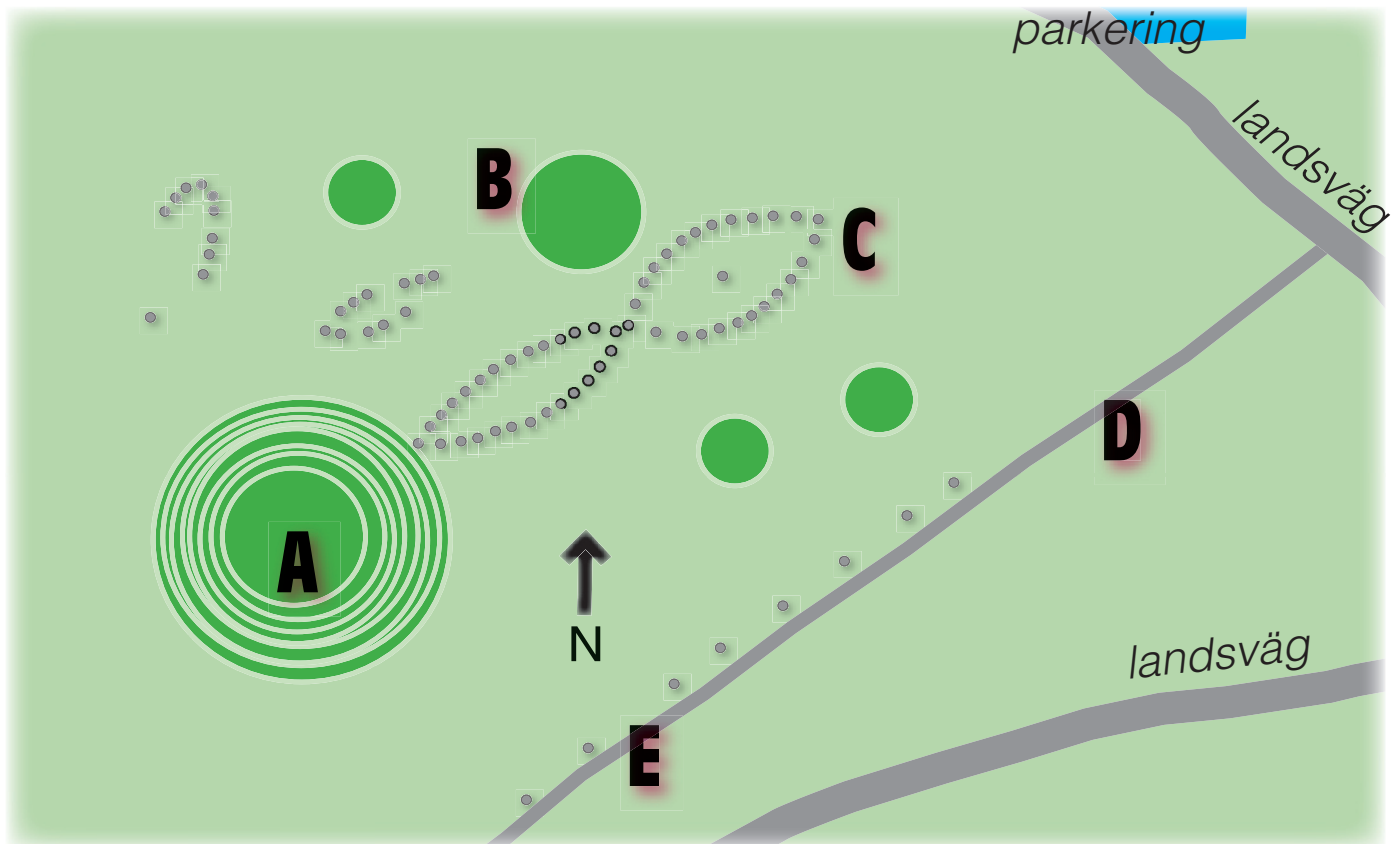
Anundshögen från nordost.

Picknick på den näst högsta högen.

Skeppens sedda från Anundshögen.

Raden med resta stenar sedd från nordost.

Forntida väg

En forntida hålväg går precis söder om den stora högen. Längs vägen finns 14 resta stenar (inkl runstenen). En arkeolog har upptäckt att man använde det gamla måttet "aln" (55 cm) när stenarna restes.

Runstenen framför Anundshögen.

Runsten

Runstenen vid Anundshögen är 3 meter hög. På texten står det: "Folkvid reste alla dessa stenar efter sin son Hedín, broder till Anund. Vred högg runorna." Stenen är troligen från början av 1000-talet

Den stora Anundshögen ligger inte helt ensam. Den är omringad av spännande fornminnen.

Inom några hundra meter finns det tio runda stensättningar, fem skeppssättningar (stenskepp) (C) samt fem stora (t ex B) och sju små högar. Det finns också en hålväg (D) och en runsten (E).

Så sent som i augusti 2008 upptäcktes en tidigare okänd rad med gropar som troligen varit en del i en tingsplats.

Längs den ås som går förbi lite till väster om Anundshögen finns ännu fler intressanta fornminnen. Bland annat flera stora gravhögar och en labyrint.